

**Česká školní inspekce
Ústecký inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Č. j. ČŠIU-75/11-U

Název kontrolované osoby: **Základní škola speciální a Mateřská škola, Ústí nad Labem, Pod Parkem 2788, příspěvková organizace**

Sídlo: **Pod Parkem 2788, 400 11 Ústí nad Labem**

IČO: **44 555 091**

Identifikátor: **600 023 796**

Právní forma: **Příspěvková organizace**

Zastoupená: **Mgr. Martinou Brhelovou, ředitelkou školy**

Zřizovatel: **Ústecký kraj, Velká Hradební 48, Ústí nad Labem**

Místo inspekční činnosti: **Pod Parkem 2788, Ústí nad Labem**

Termín inspekční činnosti: **12. – 14. leden 2011**

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu a jeho souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona. Získávání a analýza informací o vzdělávání žáků, o činnosti školy, sledování a hodnocení efektivnosti vzdělávací soustavy – se zaměřením na speciální školství podle § 174 odst. 2 písm. a) zákona č. 561/2004 Sb.

- Zaměřeno na žáky vzdělávající se v oboru vzdělání 79-01-B/01 Základní škola speciální

Aktuální stav školy

Právnícká osoba (dále škola) vykonává činnost základní školy, přípravného stupně, školní družiny, mateřské školy a školní jídelny - výdejny. Disponuje kapacitou 328 míst pro žáky základní školy, 65 míst v mateřské škole, 90 míst ve školní družině a 160 míst ve školní jídelně - výdejně. V době konání inspekční činnosti se ve škole vzdělávali 243 žáci, z toho 105 v oboru vzdělávání 79-01-B/01 Základní škola speciální. V posledních třech letech byl zaznamenán jen mírný pokles žáků (2008 - 250 žáků, 2009 - 243 žáci, 2010 - 243 žáků podle stavu k 30. 9. aktuálního školního roku). Zřizovatelem školy je Ústecký kraj. Škola je zřizována prioritně pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami – mentální postižení. Kapacitu naplňují žáci se všemi stupni mentálního postižení a žáci se souběžnými vadami. V letošním školním roce byla otevřena již třetí třída pro žáky s autismem. Škola optimalizuje podmínky vzdělávání žáků s handicapem. Služeb školy využívají zákonní zástupci těchto dětí z Ústí nad Labem a blízkého okolí. Ředitelka školy byla jmenována do funkce na základě konkurzního řízení s účinností od 4. 9. 2009.

Ve škole se vyučuje dle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání s přílohou pro žáky s lehkým mentálním postižením (dále ŠVP LMP), který vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání s přílohou pro žáky s lehkým mentálním postižením (dále RVP LMP) a Školního vzdělávacího programu pro obor vzdělání základní škola speciální (dále ŠVP ZŠS), který vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro obor vzdělání základní škola speciální (dále RVP ZŠS). Škola má zpracován i školní vzdělávací program pro školní družinu a přípravný stupeň (dále ŠVP PS ZŠS), ten tvoří přílohu ŠVP ZŠS, je zpracován podle Metodické pomůcky pro pedagogy, která se řídí školským zákonem. Obsahy ŠVP jsou zaměřeny na specifické požadavky žáků s mentálním postižením, zohledňují práci žáků se souběžnými vadami a s poruchami autistického spektra (dále PAS). Filozofií současného vedení školy je poskytovat vzdělávání žákům se všemi druhy a stupni postižení.

Ve sledovaném období se podařilo zkvalitnit podmínky pro vzdělávání žáků v oblasti materiálně-technického zázemí. Byla zprovozněna další pojízdná plošina, do tříd je dokupován speciální nábytek, zřízena byla venkovní naučná stezka, proběhla rekonstrukce venkovního hřiště, vybavena byla relaxační místnost a stále jsou pořizovány moderní kompenzační pomůcky. Škola navázala spolupráci s organizací Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením, která zajišťuje svoz a rozvoz žáků. Úroveň školy je zvyšována za finanční podpory zřizovatele, sponzorů a získáváním prostředků z evropských fondů.

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP

Při přijímání dětí k základnímu vzdělávání škola informuje zákonné zástupce o vzdělávací nabídce především ve směru poskytování speciálních služeb. Při přijímání žáků si škola neklade žádné požadavky na mobilitu apod. a přijímá děti se všemi druhy postižení od lehkých až po ta nejtěžší a děti s PAS. Zákonným zástupcům jsou vytvářeny podmínky důvěry a možnosti vzdělávání jejich dítěte jim jsou sdělovány citlivým způsobem. Škola disponuje speciálními zařízeními např. ergoterapeutická učebna, relaxační místnost, rehabilitační místnost, bazén, keramická dílna. Výuku zajišťují většinou kvalifikovaní pedagogové a asistenti pedagoga. Na péči o žáky se podílejí i výchovní pracovníci a externisté z oboru hipoterapie, fyzioterapie, rehabilitace, canisterapie apod.

Škola vytváří podmínky vzdělávání žákům se všemi stupni mentálního postižení s důrazem na individuální péči. Věnuje se všem věkovým kategoriím, od přípravného

stupně a ve výjimečných případech prodlužuje žákům docházku do 18 až 26 let. Většina žáků se středně těžkým postižením, těžkým postižením, souběžným postižením více vadami a PAS má zpracovány individuální vzdělávací plány (dále IVP). Ty jsou konzultovány s pedagogicko-psychologickou poradnou (PPP) a speciálně pedagogickými centry (SPC). Během školního roku jsou IVP doplňovány dle aktuálního stavu žáků a poznatků vyučujících. Čtvrtletně jsou sledováni žáci s riziky neprospěchu, kterým je aktualizován IVP dle jejich možností. IVP jsou upravovány i žákům, kteří projevují vyšší úroveň schopností.

Prevence rizikového chování je dlouhodobě koncepčně plánovaná, ve škole pracuje výchovná poradkyně i metodička prevence. Zabývají se převážně pravidelnou docházkou do školy a podílejí se na tvorbě optimální spolupráce s rodiči. Přínosem je jejich kladné působení na zákonné zástupce v oblasti prevence nadbytečné absence žáka ve škole. Ve škole je vytvářeno bezpečné prostředí jednak materiálním zázemím (pojízdná plošina, minimalizace bariér, pojízdné vozíky) a především stálou přítomností pedagogických pracovníků během každé činnosti a po celou dobu vyučovacího dne.

Školní vzdělávací program, podle kterého škola pracuje od letošního školního roku, je novým materiálem, kde budou postupně upravována místa dle potřeby. Vzhledem ke specifiku žáků a tříd tvořených s velkými intelektovými i zdravotními odchylkami, škola přistoupila k realizaci pro všechny žáky, kteří jsou vzděláváni v oboru 79-01-B/01 Základní škola speciální. Tím lze reálněji zajistit efektivní průběh vzdělávání. Na základě komparační analýzy byly dopracovány některé oblasti (upřesnění názvu, spolupráce s rodiči, formulace výchovných a vzdělávacích strategií, průřezová témata). ŠVP obsahuje specifické vzdělávací a výchovné strategie vedoucí k cílům vzdělávání žáků s mentálním postižením. Při tvorbě ŠVP bylo přihlédnuto k podmínkám školy a zajímavým prvkem je například realizace části výuky předmětu Člověk a svět práce v ZOO Ústí nad Labem.

Možnosti rozvoje osobnosti a zájmů žáků jsou součástí ročního plánu. Tomu odpovídá vzdělávací nabídka vymezená v ŠVP, kterou vhodně doplňují mimoškolní aktivity, organizované občanským sdružením Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením. Cíle školy jsou obsažené v dlouhodobém záměru a vytvářejí rámec pro dlouhodobou perspektivu s mottem „Každé dítě je plnohodnotný člověk, který má stejná lidská práva a povinnosti.“ Konkrétní rozpracování směřuje k dosažení co nejširšího vzdělání každého žáka, vzhledem k jeho postižení a možnosti začlenění do společnosti.

Struktura hodin napříč všemi ročníky je založena na dokonalé organizační souhře všech zúčastněných. Pedagogičtí pracovníci tvoří spolupracující týmy, vzájemně se doplňují a vytvářejí žákům optimální podmínky. Svou kreativitou a odborností podněcují žáky k aktivitám, které v nich upevňují probíraná témata. Důraz je kladen na základní hygienické, stravovací a sebeobslužné návyky. Významným nástrojem úspěšnosti je práce s individuálními možnostmi každého jedince. Učitelky zařazují přiměřené formy práce a umožňují žákům se samostatně vyjadřovat. Veškerá činnost je provázena neustálou motivací a hodnocením výsledků. Pochvala se stává motivujícím prostředkem po každé ukončené práci i během plnění. Výchovně vzdělávací proces je prokládán činnostním učením. Významnou podporu mají žáci v získávání sociálních vztahů.

Výsledky vzdělávání ve vztahu k ŠVP jsou na požadované úrovni.

Hodnocení předpokladů školy ke vzdělávání podle požadavků školského zákona

Činnost školy je v souladu s rozhodnutím o zařazení do rejstříku škol a školských zařízení. Výuka probíhá v souladu s uvedenými učebními dokumenty. ŠVP, po odstranění věcných nedostatků, splňuje požadavky školského zákona a zásady RVP ZV.

V současné době v základní škole speciální pracuje 13 pedagogů, 7 vychovatelů a 12 asistentů pedagoga. Od poslední inspekční činnosti se zlepšil poměr kvalifikovaných pracovníků. Vedení školy klade důraz na splnění kvalifikačních předpokladů a umožňuje pedagogům studium a další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále DVPP), 9 pedagogických pracovníků předpoklady nesplňuje. Vzhledem k tomu, že se ředitelka prioritně zabývá odborností svých zaměstnanců, zohledňuje u nekvalifikovaných pracovníků osobní schopnosti a zkušenosti v práci s handicapovanými žáky. DVPP je zaměřeno především na nové trendy speciální pedagogiky, zavádění moderních metod a využívání pomůcek. Využití přímé i nepřímé pedagogické činnosti je uvedeno v rozvržení pracovní doby a v pracovní náplni s výčtem všech povinností a úkolů.

Ředitelka školy splňuje předpoklady pro výkon funkce. Plní právní povinnosti vyplývající z vykonávané funkce podle platného školského zákona a jeho prováděcích předpisů. Vytváří velmi dobré podmínky pro DVPP. Perspektivním pedagogům umožňuje doplnění odbornosti ve vzdělání. Ředitelka zavedla institut Poradní sbor, skládající se ze zaměstnanců školy napříč všemi profesemi. 1x měsíčně s ním hodnotí aktuální stav a jednotlivé členy deleguje plněním stanoveného ročního plánu.

Škola zajišťuje bezpečné prostředí pro vzdělávání a zdravý, sociální, psychický i fyzický vývoj žáků při všech činnostech pořádaných školou. Dohled nad žáky je zajištěn nepřetržitě, na bezpečných přesunech během výuky se podílejí všichni zaměstnanci školy. Materiální a prostorové předpoklady školy umožňují realizaci ŠVP. Škola disponuje velmi dobrými prostorovými podmínkami, ve kterých postupně dochází k modernizaci (podlaha, nábytek). Velký důraz je kladen na snadné přemísťování žáků, proto přibývají posuvné plošiny a v majetku školy jsou speciální mobilní vozíky. Kromě kmenových tříd disponuje odbornými pracovišti k realizaci relaxace, terapie, ergoterapie a tělesného vyžití. Vybavenost speciálními didaktickými pomůckami je postačující.

Škola měla v období let 2007 – 2010 odpovídající množství finančních zdrojů pro realizaci ŠVP. Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu použila v souladu s účelem, na který byly přiděleny. Finanční prostředky ze strany zřizovatele, sponzorské dary a doplňkové činnosti byly využity k činnostem podporujícím rozvoj osobnosti žáka. Škola se aktivně zapojila do získání peněz z evropských fondů.

Škola spolupracuje s rodiči při organizaci výchovně vzdělávacího procesu. Důraz je kladen především na sjednocení komunikačních praktik žáků s PAS, kde nelze zanedbávat domácí přípravu. Celková koheze je zde nepostradatelná, a proto škola přistupuje i k domácím návštěvám rodiny. Ke zkvalitnění podmínek vzdělávání přispívá i Sdružení rodičů a přátel školy svými finančními a věcnými dary. Spolupráce se zřizovatelem je na standardní úrovni, probíhá především na úrovni finančního a materiálního zajištění provozu školy. Velmi přínosná je spolupráce s dalšími partnery např. Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem, Domov pro seniory Severní Terasa, Policie ČR. Ve spolupráci s Úřadem práce vytváří škola chráněná pracovní místa pro některé bývalé žáky, získává tak zpětnou vazbu o jejich úspěšném zařazení do běžného života.

Předpoklady školy ke vzdělávání dosahují požadované úrovně.

Závěry, celkové hodnocení školy

Činnost školy je v souladu s rozhodnutím o zařazení do rejstříku škol a školských zařízení.

Výuka probíhá v souladu se ŠVP, který splňuje požadavky školského zákona a zásad RVP ZŠ. Důraz je kladen především na individuální potřeby a schopnosti jednotlivců, a proto má většina vypracovaný IVP.

Při přijímání žáků škola vychází ze skutečnosti, že je zařízením pro vzdělávání žáků s mentálním handicapem a nerozlišuje stupeň a rozsah postižení. Přijímání jsou žáci se všemi typy postižení a jejich kombinacemi.

Materiální a finanční zdroje škola účelně využívá na realizaci vzdělávacích programů. Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu jsou použity v souladu s účelem, na který byly přiděleny. Pro učitele jsou vedením školy vytvořeny dobré podmínky pro další vzdělávání, které probíhá v souladu s potřebami školy a zájmy pedagogů. Pro vzdělávání žáků škola vytváří bezpečné prostředí, v jeho průběhu přijímá účinná opatření k zajištění bezpečnosti žáků.

Vzdělávací a mimoškolní aktivity školy podporují rozvoj žákovy osobnosti se zřetelem na individuální zvláštnosti. V průběhu vzdělávání se většina pedagogů snaží cíleně rozvíjet klíčové kompetence žáků s důrazem na základní pracovní, hygienické a komunikační návyky. Dlouhodobé cílevědomé vedení v podnětném prostředí vede k předpokladu žáky zařadit v budoucnu do společnosti.

Přílohy inspekční zprávy

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo.

Poučení

Podle § 174 odst. 13 školského zákona může ředitel školy/školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Mgr.B. Pekařová, W. Churchilla 6/1348, 400 01 Ústí nad Labem.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká a v Ústeckém inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

V Ústí nad Labem dne 31. ledna 2011

(razítko)

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Blahoslava Pekařová, školní inspektorka

v. r.

Mgr. Jaroslava Boudová, školní inspektorka

v. r.

Bc. Romana Adámková, kontrolní pracovnice

v. r.

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

V Ústí nad Labem dne 7. února 2011

(razítko)

Mgr. Martina Brhelová, ředitelka školy

v. r.

Připomínky ředitelky školy

Připomínky nebyly podány.